NOROCOSUL

ALEXANDRU UNGUREANU

VALURILE, agitate de furtuna ce abia se sfîrşise în zori, se furişau pînâ la baza stîncii, încercînd să urce. Nereuşita le despica într-un evantai de stropi mov care obturau discul soarelui, doar puţin săltat peste orizont. Departe, spre dreapta, un glisor al Companiei tăia curentul pieziş, spre larg. Pe deasupra sa, reptile zburătoare de noapte, flămînde din cauza zbuciumului apelor, ezitau să ia drumul falezei. Această dimineaţă, privită de sus, de pe stînci, de sub clopotul translucid aşezat etanş peste terasa Cazinoului, avea ceva limpede în ea care nu se potrivea cu moleşeala aşternută în sala de joc. Milionari cu chipuri istovite coborau scările ţinîndu-se de pereţi. Ajunşi afară, trăgeau în piept cu nesaţ aerul purificat adus de briză. Se urcau în elicopterele lor colorate şi plecau. Cei mai mulţi dintre ei nu erau băştinaşi. Veneau de pe planetele învecinate. Pe Altaib, noaptea durează nouă ore, pe Zirma, şase, pe Magre, zece, doar aici, pe acest fost satelit elovian, între apusul şi răsăritul lui Zirtob se scurg şaisprezece ore. De asta, celor mai mulţi li se pare obositor. Femeile milionare sau miliardare rezistă mai bine, deşi dimineaţa, în lumina mov, se vede grotesc cum fardul antifoto de pe obraji li s-a luat, dezgolind porţiuni de epidermă mai închise la culoare. Par mînjite de banii pierduţi sau cîştigaţi.

Dintre noi toţi, ultimul care se scoală de la masa de joc, deloc obosit, niciodată mîhnit, căci nu pierde, este Norocosul. Ce-i drept, nu e om, ci robot. Cînd ultimul partener de pocher s-a ridicat din faţa lui înfrînt, transfigurat de oboseală şi de spectrul averii lăsate pe masă, Norocosul îl aşteaptă mai întîi să-i întoarcă spatele, apoi

degetele sale metalice, articulate în patru locuri, adună impasibile cartelele mototolite de iridiu şi le introduc într-un săculeţ transparent de plastic. Averea, speranţele unui om nu ocupă, la terminarea operaţiei, mai mult de trei-patru decimetri cubi. La urmă, Norocosul strînge cărţile de joc şi le mai amestecă o dată. Are numeroase feluri de a o face, cu toate foarte spectaculoase. Le azvîrle pur şi simplu în sus şi ele cad aşezate în pachete de cîte patru; le răsfiră printre degete în unu, două sau trei evantaie tridimensionale; învîrte cîte o carte cu mîna stîngă în jurul celei drepte, pînă cînd pachetul formează un cerc ca o brăţară. Jongleriile astea nu le desfăşoară de faţă cu clienţii obişnuiţi ai Cazinoului. Prea multă abilitate în mînuirea cărţilor i-ar putea duce la ideea că Norocosul trişează. Ceea ce este cu totul şi cu totul inexact. Norocosul nu trişează, fiindcă nu are nevoie. Analizează statistic şi probabilistic combinaţiile de cărţi, interpretează minuţios fizionomia şi licitaţia partenerului. Mie sau oricărui alt ins asta nu ne-ar fi suficient, pentru că n-am putea să o facem la fel de bine ca el. Cînd, odinioară, i-am propus Patronului construcţia Norocosului, l-am luat pe ocolite.

— Patroane, am auzit că eşti unul dintre cei mai mari jucători din partea asta a galaxiei. Uite la ce m-am gîndit!

Şi i-am expus principiul Norocosului.

— Acum să nu mă socoteşti vreun maniac! mi-am încheiat cu dibăcie peroraţia. Nu-ţi cer să mă crezi pe cuvînt. Mai cinstit, îţi propun să jucăm cîte partide vrei tu şi-ţi demonstrez că te bat!

Nu ştiu nici astăzi de ce a acceptat. Cred că păream atît de sigur pe mine, încît s-a simţit tentat să-mi dea o lecţie. Să-mi ia şi ultimii bani — după haine, tremurul mîinilor şi lucirea ochilor îşi putea da oricine seama că erau ultimii — şi să mă angajeze crupier, dar ce zic eu, crupier ar fi fost încă onorabil, mai degrabă spălător de scrumiere sau ceva asemănător. Am jucat douăzeci de partide pe mize mici. Nu era interesant cît cîştigam, ci dacă îl puteam bate. N-a fost atent să observe ce scria în tabelele pe care le

consultam în timpul jocului, să desluşească socotelile pe care le mîzgăleam în colţul unei hîrtii, a fost doar obsedat de ideea că trişez. Nu m-a prins, fiindcă n-o făceam. Într-adevăr, nu trişam. Dar nici calculele şi nici teoria mea, la vremea aceea, nu erau destul de bine puse la punct ca să-mi ofere certitudinea cîştigului. M-a ajutat şansa, trebuie să recunosc. Mi-a intrat un careu servit! Am decartat amîndoi cîte o carte, el mergînd mascat la ful. I-a intrat fulul. A licitat în prostie. A pierdut. Mi-au mai intrat două careuri, o culoare şi o cvintă regală. L-am prins de cinci ori cu cacialmaua şi de patru ori nu m-a prins el. Am cîştigat cu scorul de 14—6. Cu cărţile din după-amiaza aceea aş fi putut ruina o galaxie. Atunci Norocosul nu a fost un robot din tablă şi semiconductori organici, ci un om. Eu.

L-am luat tare:

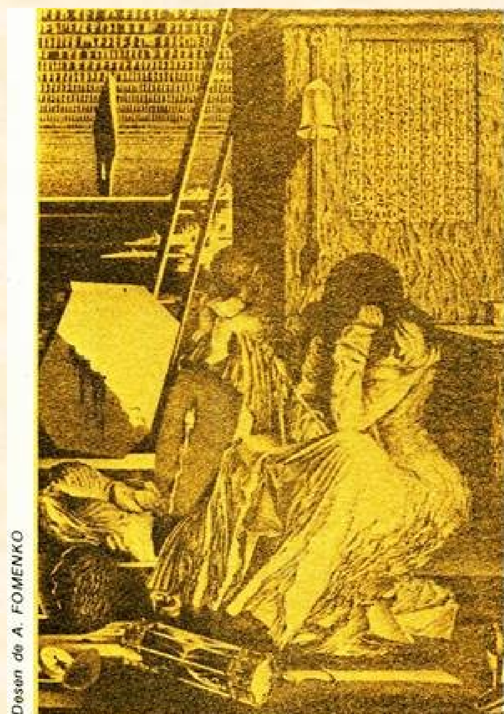
— Patroane, cred că ţi-am ilustrat concret valabilitatea principiilor construirii unui robot-jucător. Dacă totuşi te mai îndoieşti putem juca mai departe. În prealabil, îţi demostrez însă matematic că în două ore am toate şansele să devin eu patronul.

S-a uitat la mine cu respect. Aveam dreptate. În două ore se puteau pierde miliarde. Era totuşi un pic nedumerit:

— Dar bine, omule, ce nevoie ai de robot? dacă poţi să cîştigi, fă-o cu mîna ta! Vii diseară, joci toată noaptea, îmi ruinezi oaspeţii şi pînă dimineaţa eşti cel mai bogat om, pe o rază de o sută de ani-lumină!

— Uite ce e, Patroane, eu nu sînt robot, sînt om! Dacă greşesc la un calcul? De fapt (am luat un ton fals de confesiune), mi s-a mai întîmplat. Şi pe urmă, eu rămîn un idealist! Nu mă interesează cîştigul, ci afirmarea deplină a principiului meu, împotriva oricărui jucător de pocher. Facem tîrgul?

N-avea habar de statistică. Dacă m-ar fi pus să mai joc în continuare, eventual cu mai mulţi parteneri, sînt aproape sigur că aş fi pierdut. Dar a acceptat. Mi-a dat fondurile necesare pentru realizarea Norocosului. Bineînţeles, acesta urma să aparţină Cazinoului. În timpul construcţiei, mi-am perfecţionat principiile matematice, aplicaţii directe ale teoriilor deciziilor şi jocului. În plus, ochii electronici ai Norocosului pot desluşi cele mai fine nuanţe de pe faţa partenerului, atît în spectrul vizibil, cît şi în infraroşu. Asta îl ajută mult. Emoţiile oamenilor se traduc în variaţii ale temperaturii feţei lor, cu destul de multă acuitate. Este ciudat totuşi faptul că Norocosul nu a pierdut nici măcar o dată, decît din motive strategice. Dacă ar cîştiga mereu, oricînd şi cu oricine, toată lumea s-ar feri să joace cu el. Trebuie să şi piardă. Şi pierde, dar calculat. De fapt, ideea a fost a Patronului. L-am prezentat ca pe un divertisment. Pierdea şi cîştiga mici sume de bani, pentru a distra clienţii. Acum a ajuns un fel de campion galactic neoficial. Tipi şi tipe care se cred mari pocherişti vin de la sute de ani-lumină ca să joace cu el. Îl filmează şi îl testează, să vadă dacă nu trişează. Nu, Norocosul nu trişează. Fiindcă n-o face, eu ştiu că ar trebui sa piardă odată şi-odată, nefiind un jucător perfect. De fapt, nu cunosc motivele reale, are într-adevăr şi foarte mult noroc. Îi intră nişte cărţi formidabile. Norocosul nu este nici măcar un robot veritabil. Nu are un creier în trupul său metalic. Acolo nu se află decît traductori şi

organe motoare. Este cuplat prin radio cu un calculator afiat într-o încăpere din subsolul Cazinoului. În faţa consolei de comandă stau eu. Deasupra se află un monitor imens pe care văd exact imaginea captată de ochii Norocosului: indivizi filînd cărţile cu teamă, feţe transpirate, obosite, transfigurate, fericire, deznădejde, speranţă, mîini tremurînd, cartele de iridiu, fum albăstrui de ţigară. Eu îi spun cînd să cîştige şi cînd să piardă. El nu posedă morbul jocului. Orice consecinţă a partidei îl lasă indiferent. Profit de puterea pe care o am pentru a apăra amărîţii. Acum am dobîndit o vastă experienţă. Îi recunosc fără greş, oricît de bine ar fi îmbrăcaţi. Îi ajut să cîştige mici sume de bani, asta fără ştirea Patronului. Şi tot fără voia lui, cîteodatâ decuplez creierul Norocosului şi iau eu decizii în locul lui. Mîna robotului mă ajută. Am, în general, şansă. Mai şi pierd, dar mai mult cîştig. Joc zîmbind. Probabil că şi atitudinea Norocosului pare atunci mai umană. Aceste cîştiguri mi-au băgat în cap, la un moment dat, să joc din nou, cu propriile mele puteri. Să filez eu cărţile cu mîini tremurînde. Să transpir de emoţie. Să fiu un norocos în carne şi oase. Am făcut-o, simulînd o defecţiune a creierului, l-am spus Patronului şi el s-a arătat înţelegător. Mi-a dat o noapte liberă. În două ore, am pierdut şapte milioane jucînd cu nişte tipe de la Altaib. De atunci, îl urăsc pe Norocos. Nu ştiinţa îl ajută pînă la urmă, ci norocul degetelor acelea metalice. Ceea ce face creierul de la subsol pot face şi eu, doar programul eu i l-am conceput! În interpretarea fizionomiilor este tot atît de multă incertitudine ca şi în jocul de pocher. Norocosul cîştigă fiindcă are noroc. De asta îl urăsc. El are noroc, şi eu nu.

Într-o zi am să-l ruinez. Strîng bani pentru asta. Îmi voi da demisia, ca să nu am discuţii cu Patronul. Am să joc doar eu şi el. Atît. Mă voi machia cu fard termoreflectorizant şi voi aborda o mască impasibilă. Voi miza pe sume mici, pînă o să văd că-mi intru în mînă. Lipsit de omul din încăperea de la subsol, nu-şi va da seama că Hazardul se va apleca spre mine. Pe un singur joc, sau cel

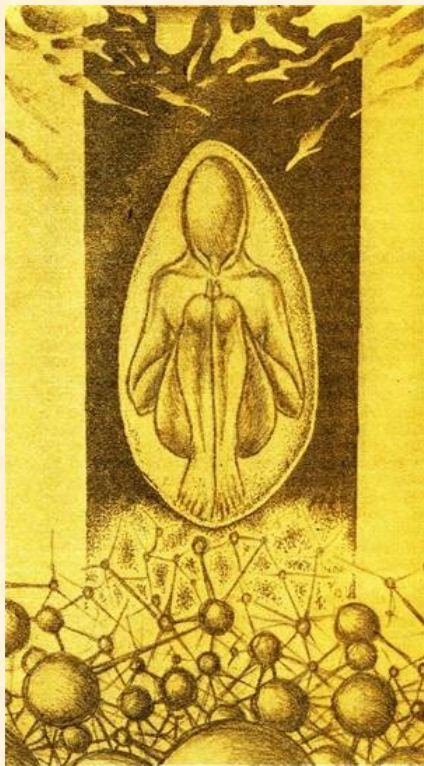
mult două, îl voi curăţa de cîţeva miliarde. Patronul Cazinoului va fi ruinat. Îi voi propune să rămînă angajat al meu: crupier sau, mai degrabă, spălător de scrumiere. Parcă-l şi văd pe Norocos îndreptîndu-se către biroul Patronului. Va bate la uşă. Patronul va striga:

— Da, intră!

Va intra alunecînd pe micuţele sale rotiţe de cauciuc. Se va opri în faţa lui. Norocosul nu poate avea inflexiuni ale vocii, nici umeri gîrboviţi, nici privire disperată. Ajuns afară, voi trage în piept cu nesaţ aerul limpede al dimineţii. Va spune plat:

— Patroane, în această noapte am pierdut douăzeci de miliarde. Din fişierul de gestiune, aflu că eşti „ruinat”! Care este semnificaţia logico-economică a acestei stări?

Da, spălător de scrumiere îl fac! Mă voi ridica de la masa de joc şi voi coborî scările de marmură ţinîndu-mă de pereţi, din cauza oboselii. În faţa mea, o tipă ruinată, cu lacrimi prelingîndu-se pe obraji, lăsînd dîre murdare peste fardul antifoto, se va certa cu omul de ordine al Cazinoului. Elicopterul colorat în care ar vrea să se urce nu-i va mai aparţine. Îl va fi pierdut la masa de joc. Îl voi putea cumpăra eu. Oare ce culoare aş dori să aibă?

Epilog

Am jucat cu Norocosul. La început, am mizat pe sume mici şi am pierdut. Cînd am crezut că mi-am intrat în mînă, am plusat pe dată cu toţi banii care îi aveam şi am pierdut. Îl urăsc! Îl urăsc! Cînd am ajuns în camera mea de hotel, mi-am dat seama că o jumătate din obraz mi se dezvelise de sub fardul termoreflectorizant atunci cînd

îl sprijinisem în palmă. Furat de joc, nu băgasem de seamă. Norocosule, fii blestemat! De data asta nu te-a ajutat hazardul, ci ştiinţa, algoritmii mei, pe care singur ţi i-am implementat.

Aş dori să mă sinucid, am şi vrut s-o fac; aş putea să strecor o bombă artizanală în sala de joc; te-aş face mii de fărîme: pe tine, pe Patron, pe miliardarii care au bani destui să joace în fiecare seară. Dar asta ar însemna să-ţi dau satisfacţie. Nu, n-am s-o fac! Voi juca cinstit şi te voi bate. Dacă te-aş distruge, s-ar chema că în plan moral tot tu ai rămîne învingător, Norocosul, campionul neoficial al galaxiei la pocher, infailibilul, imbatabilul, veşnicul Norocos... Nu, asta n-am s-o fac! Sînt acum spălător de scrumiere în acelaşi Cazino unde tu joci în fiecare seară. Cîştig puţin şi nu pot părăsi planeta. Şi chiar dacă aş putea, n-aş pleca. Strîng ban lîngă ban, muncind din greu şi nedormind nopţile. Tu nu ştii ce înseamnă nesomnul, tinichea blestemată! Vor trece ani şi ani pînă voi strînge destul ca să te pot înfrunta şi să te bat, să te ruinez, pe tine şi pe Patron. Îmi mănînci cei mai frumoşi ani ai vieţii. Te urăsc! Adun cartelă de iridiu lîngă cartelă. Într-o zi vom juca din nou şi te voi bate! Clipa se apropie. Te voi ruina! Clipa se apropie încet, foarte încet, dar implacabil. O simţi? Te urăsc!